

GELECEK ZAMAN SONA YAKLAŞTIKÇA

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:
”سَتَكُونُ فِتْنٌ الْقَاعِدُ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْقَائِمِ، وَالْقَائِمُ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْمَاشِي،
وَالْمَاشِي فِيهَا خَيْرٌ مِنَ السَّاعِي، مَنْ تَشَرَّفَ لَهَا تَسْتَشْرِفُهُ، فَمَنْ وَجَدَ فِيهَا
مَلْجَأً أَوْ مَعَاذًا فَلْيُعِذْ بِهِ.“

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre,
Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“İleride birtakım fitneler meydana gelecektir. O zaman oturan kişi, ayakta durandan; ayakta duran, yürüyenden; yürüyen de koşandan daha hayırlıdır. Fitne çıkarmaya yeltenen kişi kendisini o fitnenin içinde buluverir. Kim de (fitneden kurtulup) sığınacak bir yer bulursa hemen oraya sığınsın.”

(B7081 Buhârî, Fiten, 9)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ:
”لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُقْبَضَ الْعِلْمُ، وَتَكْثُرَ الزَّلَازِلُ، وَيَتَفَارَبَ الزَّمَانُ، وَتَظْهَرَ
الْفِتْنُ، وَيَكْثُرَ الْهَرْجُ - وَهُوَ الْقَتْلُ الْقَتْلُ - حَتَّى يَكْثُرَ فِيكُمْ الْمَالُ فَيَفِيضُ.“

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ:
”يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَا يُبَالِي الْمَرْءُ مَا أَخَذَ مِنْهُ، أَمِنَ الْحَلَالِ أَمْ مِنَ الْحَرَامِ؟.“

عَنْ تَمِيمِ الدَّارِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:
”لَيَبْلُغَنَّ هَذَا الْأَمْرُ مَا بَلَغَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ، وَلَا يَتْرُكُ اللَّهُ بَيْتَ مَدْرٍ وَلَا وَبَرَ
إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ هَذَا الدِّينَ، بَعَزَّ عَزِيزٌ أَوْ بَدَلٌ ذَلِيلٌ، عَزَا يُعِزُّ اللَّهُ بِهِ الْإِسْلَامَ
وَذُلًّا يُذِلُّ اللَّهُ بِهِ الْكُفْرَ.“

حَدَّثَنَا مَعْبُدٌ قَالَ: سَمِعْتُ حَارِثَةَ بْنَ وَهَبٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:
”تَصَدَّقُوا فَسَيَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَمْشِي الرَّجُلُ بِصِدْقَتِهِ فَلَا يَجِدُ مَنْ يَقْبَلُهَا.“

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: *“İlim kaybolmadıkça, depremler çoğalmadıkça, zaman kısalmadıkça, herc yani cinayetler artmadıkça ve elinizde mal çoğalıp taşmadıkça kıyamet kopmaz.”*

(B1036 Buhârî, İstiskâ, 27)

Ebû Hüreyre'den (ra) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: *“İnsanlar için öyle bir zaman gelecek ki kişi malını helâlden mi yoksa haramdan mı elde ettiğine aldırmayacak!”*

(B2059 Buhârî, Büyü', 7)

Temîm ed-Dârî'nin işittiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: *“Gece ve gündüzün ulaştığı her yere bu din ulaşacak; Allah, ister kerpiçten, isterse deve kılından yapılsın bu dinin kendisi tarafından içine girdirilmediği hiçbir ev bırakmayacaktır. Bu (kimi için) öyle bir izzet (kimi için de) öyle bir zillet olacaktır ki! Bu şekilde Allah, İslâm'ı aziz eyleyecek, küfrü ise zelil edecektir.”*

(HM17082 İbn Hanbel, IV, 104)

Ma'bed'in, Hârise b. Vehb'den naklettiğine göre o, Resûlullah'ı (sav) şöyle derken işitmiştir: *“Sadaka verin. Zira insanlar için öyle bir zaman gelecek ki kişi elinde sadakasıyla dolaşacak ve o sadakayı kabul edecek bir kimse bulamayacak.”*

(B7120 Buhârî, Fiten, 25)

Hz.

Peygamber, aşere-i mübeşşereden yani cennetle müjdeleyen on kişiden birisi olan, Bedir başta olmak üzere birçok muharebeye kendisiyle beraber katılan Ebû Ubeyde b. Cerrâh'ı¹ vergi toplamak üzere Bahreyn'de görevlendirir. Ebû Ubeyde, Bahreyn'e ulaşır ve Allah Resûlünün kendisine tevdi ettiği görevi en güzel şekilde yerine getirir. Bahreyn halkının vergilerini toplayan Ebû Ubeyde, yüklü miktarda malla Medine'ye dönmek üzere yola çıkar. Onun bu şekilde Bahreyn'den döndüğünü işiten Medineliler şehre gelişini iple çekerler. Nihayet onun Medine'ye gireceği gün öğrenilir ve o günün sabahı Medineliler mescide gelir. Namaz vakti olunca Hz. Peygamber, halka sabah namazını kıldırır. O esnada Ebû Ubeyde de yüklü kervanıyla mescidin önüne gelmiştir. Sabah namazını eda eden Medineliler, doğruca vergi gelirlerini getiren kervana ve Ebû Ubeyde'ye yönelirler. Onların mal mülk arzusunu gören Allah Resûlü, hâllerini mütebesim bir çehreyle seyreder ve şöyle buyurur: *“Ebû Ubeyde'nin (yüklü bir) mal getirdiğini duyduğunuzu zannediyorum...”* Onlar da, *“Evet yâ Resûlallah!”* derler. Ashâbının dünya malına düşkünlük noktasında sergiledikleri bu tavır karşısında sessiz kalmayan Sevgili Peygamberimiz, endişelerini şu sözlerle dile getirir: *“Müjdelers olsun size! Sizi sevindirecek nimetleri bekleyiniz. Allah'a yemin olsun ki ben sizin fakir olmanızdan korkmuyorum. Fakat dünya nimetlerinin sizden önceki ümmetlerin önüne serildiği gibi sizin önünüze de serilmesinden, öncekilerin yaptığı gibi bu nimetleri elde etmek için çekişmenizden ve bu çekişmenin onları helâk ettiği gibi sizi de helâk etmesinden korkuyorum.”*²

Ashâbının ve ümmetinin gelecekte mal, mülk ve servet sahibi olacağını müjdeleyen Allah Resûlü dünya malına aşırı düşkünlük gösterip insanî ve İslâmî değer yargılarını hakir görmemeleri konusunda onları işte bu şekilde uyarmıştı. O, birçok kez ümmetinin gelecekte karşılaşacağı olaylar hakkında bilgiler vermiş, endişelerini dile getirmiş, fert ve toplum hayatını olumsuz yönde etkileyecek olaylara karşı hangi tavrı sergilemeleri gerektiğine işaret etmişti.

Hz. Peygamber, öncelikle gelecekte Müslümanları sıkıntıya sokacak, birbirine düşürecek, kardeşlik bağlarını tahrip edecek sorun alanı olarak fitne, çatışma, kargaşa ve terörü tespit etmiş ve bu bağlamda şöyle buyurmuştu: *“İleride birtakım fitneler meydana gelecektir. O zaman oturan kişi,*

¹ EÜ6/202 İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-gâbe*, VI, 202.

² B4015 Buhârî, Meğâzî, 12.

ayakta durandan; ayakta duran, yürüyenden; yürüyen de koşandan daha hayırlıdır. Fitne çıkarmaya yeltenen kişi kendisini o fitnenin içinde buluverir. Kim de (fitneden kurtulup) sığınacak bir yer bulursa hemen oraya sığınsın.”³

Bu ve benzeri birçok rivayette gelecekte fitnelerin ortaya çıkacağından bahsedilmiş, fitne haberlerinin peşinden de hemen Allah Resûlü'nün fitne ile karşılaşan Müslümanlara uyarıları gelmiştir. Bu bağlamda Hz. Peygamber iyi insanların gidip kötülerin egemen olacağı, verilen sözler ve emanetlere riayet edilmeyeceği, insanların ihtilâfa düşüp birbirine gireceği günlerin geleceğini haber vermiştir. Böylesi günlerde nasıl hareket etmeleri gerektiğini soran ashâbına, “İyi bildiğinizi yapar, kötü gördüğünüzü terk edersiniz. Kendinizi ilgilendiren işlerle meşgul olur, başkalarıyla ilgili işlere karışmazsınız.”⁴ telkininde bulunmuştur. Ashâbına ve ümmetine bu telkinleri veren Hz. Peygamber, yüreğinin derinliklerinde hüznünü hissederek ve üzüntüsünü çevresindekilere yansıtarak fitnelerin sokaklarda yağmur gibi yağdığını gözleriyle görür gibi olduğunu ifade etmiş, “...Yaklaşmış olan kötülükler sebebiyle vay Arapların hâline!” demekten kendini alamamıştır.⁵

Bazı rivayetlere göre, fitne ve fesattan kaynaklanan kötüye gidış öyle dayanılmaz bir hâl alacaktır ki, “İnsanlar bir kabrin başına varıp, ‘Keşke onun yerinde ben olsaydım!’ diyeceklerdir.”⁶ Yaşamaktansa ölmeyi, yerin üstünde olmaktansa altında olmayı tercih edeceklerdir. Böylesi durumlarla karşılaşacak olan Müslümanlara terörün, kargaşanın bir parçası olmaktan- sa dağ başına çıkıp inzivaya çekilmeyi tavsiye eden Allah Resûlü şöyle buyurmaktadır: “Müslüman'ın en iyi malının koyunlar olması yakındır. Onları dağ başlarında ve sulak arazide otlatacak, böylece dinî yaşantısını fitneden koruyabilecektir.”⁷ Allah Resûlü ayrıca gerekirse fitneye muhatap olan Müslüman'ın dağ başındaki münzevi hayatı ölünceye kadar yaşamayı dahi göze alabilmesi gerektiğini ifade etmiştir.⁸

Gelecekte meydana gelecek ihtilâflar, anlaşmazlıklar ve kargaşa ortamı gibi durumlardan endişeyle bahseden, Müslümanları böylesi durumlarla karşılaştıklarında kimi zaman başkalarının işine karışmama kimi zaman sürüsünü alıp dağa çıkma gibi tavırlar sergilemeye çağırarak Allah Resûlü, bu olayların doğal sonucu olan ayrışmayı da şu şekilde ifade etmiştir: “Şunu iyi bilin, Ehl-i kitaptan sizden önce gelenler yetmiş iki fırkaya ayrıldı. Bu ümmet ise yetmiş üç fırkaya ayrılacaktır. Bunlardan yetmiş ikisi cehennemde, biri cennette olacaktır.”⁹ Müslümanları bekleyen bütün bu olumsuzluklara, ihtilâf, kargaşa ve ayrışmaya rağmen Allah Resûlü ümmeti hakkında

³ B7081 Buhârî, Fiten, 9.

⁴ HM7063 İbn Hanbel, II, 221; İM3957 İbn Mâce, Fiten, 10.

⁵ B7059 Buhârî, Fiten, 4.

⁶ MU576 Muvatta', Cenâiz, 16; B7115 Buhârî, Fiten, 22.

⁷ B7088 Buhârî, Fiten, 14.

⁸ B7084 Buhârî, Fiten, 11.

⁹ DM2546 Dârimî, Siyer, 75; D4597 Ebû Dâvûd, Sünnet, 1.

ümitvardı: “Ümmetim asla sapıklıkta birleşmez. Bundan dolayı (Müslümanlar arasında) ihtilâf gördüğünüzde çoğunluğa uyun.”¹⁰

Hız. Peygamber, Müslümanların gelecekte nelerle karşılaşacaklarına dair tablolar çizerken sadece onların aralarındaki anlaşmazlıklara, ihtilâflara ve bölünmelere değinmemiş, ahlâkî değerlerin yozlaşmasından doğal felâketlere, İslâm’ın topluma kazandırdığı temel hedeflerin kaymasından yakın zamanda olacak savaşırlara ve galiplerine, Müslümanların mal mülk ve servet içerisinde yürümelerinden, namaz kıldırarak bir imam bulamamalarına kadar birçok konuya temas etmiştir. Bu tespitlerinden birisinde o şöyle buyurmaktadır: “İlim kaybolmadıkça, depremler çoğalmadıkça, zaman kısalmadıkça, herc yani cinayetler artmadıkça ve elinizde mal çoğalıp taşmadıkça kıyamet kopmaz.”¹¹

Kıyamet kopmadan önce meydana gelecek bazı olaylardan böyle bahseden Nebî (sav), gelecekle ilgili bir tasavvur ortaya koymuştur. Bu tasavvur Müslümanlar açısından olumlu ve olumsuz değerlendirmeleri birlikte ele almaktadır. İlmin yok olması, depremlerin artması ve fitnenin/kargaşanın çoğalması gelecek açısından olumsuz bir yargıyı belirtirken, Müslümanların zenginleşmesi ve zamanın daralması ise olumlu bir yargı ifade etmektedir. Nitekim ilmin azalmasıyla, ilim adamlarının vefatı neticesinde insanların ilmî meseleleri cahil kimselere sormaları ve onların da yanlış bilgi vermek suretiyle insanları yanıltmaları kastedilmektedir.¹²

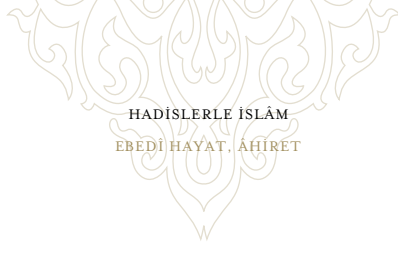
Hadiste, “yetekârebü’z-zemân” olarak bazı rivayetlerde ise, “yakteribü’z-zemân” şeklinde geçen bu ifade bazı âlimlerimizce “kıyamet zamanının yaklaşması” olarak anlaşılırken bazılarınca “zamanın daralması, kısalması” anlamında yorumlanmıştır.¹³ O kadar ki sene ay gibi, ay, hafta gibi, hafta gün gibi, gün de bir an gibi kısalacaktır. Burada zamanın kısalması da iki farklı şekilde izah edilebilir. Özellikle 21. yüzyılda yaşanan baş döndürücü teknolojik gelişmeler sayesinde eskiden çok uzun sürede yapılan işler çok kısa sürede yapılabilmektedir. Meselâ, eskiden yaya veya binekle iki üç ayda kat edilen bir mesafe, şimdilerde uçakla iki üç saatte alınabilmektedir. Eskiden ancak günlerce, saatlerce aranıp taranarak bulunabilen bir bilgi, şimdilerde bilgi teknolojisinin sunduğu imkânlarla birkaç dakika veya saniyede bulunabilmektedir. Bu ibare şu şekilde de anlaşılabilir: Modern hayatın yoğunluğu sebebiyle zaman bereketsiz hâle gelecek, zamanın/ömrün ne kadar hızlı geçtiği, nasıl su gibi aktığı anlaşılamayacaktır. Bu hadisi, Resûlullah’ın kendisine mahsus bir anlatım üslûbu olarak müminleri iyi-

¹⁰ İM3950 İbn Mâce, Fitn, 8.

¹¹ B1036 Buhârî, İstiskâ, 27.

¹² B100 Buhârî, İlim, 34.

¹³ AU7/82 Aynî, Umdetü’l-kârî, VII, 82.

liğe teşvik etmeye (terğîb) ve kötülükten sakındırmaya (terhîb) yönelik bir uyarısı olarak değerlendirilmek isabetli olacaktır. Allah Resûlü, ashâbını ve ümmetini bu konularda dikkatli davranmaya teşvik etmiş, onları uyarılmış, onlardan mal, ilim, zaman gibi kıymetleri iyi kullanmalarını istemiştir.

Hz. Peygamber'in gelecek tasavvurunda ümmetinin dünya malına düşkünlük gösterip dinî ve ahlâkî değerleri dikkate almamaları tehlikesi önemli bir yer tutmaktadır. Ebû Saîd el-Hudrî'nin anlattığına göre, Resûlullah bir gün, "Benden sonra sizin hakkınızda en çok korktuğum şey, önünüze açılacak olan yeryüzü bereketleridir." der ve dünya malını yeşil ota benzetir. Dolayısıyla dünya malına düşkün olanların hâli, karnını yeşillikle doldurup bir süre sonra boşaltan, ardından aynı işi tekrarlayan otoburların hâli gibidir. Peygamber Efendimiz, "Bu dünya malını hakkıyla kazanan ve Allah yoluna, yetimlere, fakirlere, yolculara harcayan Müslüman'a ne mutlu! Dünya malını haksız kazanan ise yiyen ama doymayan gibidir. Kıyamet gününde bu mal kendi sahibinin aleyhine şahit olacaktır." buyurarak bu konuda Müslümanların nasıl davranması gerektiğini açıklar.¹⁴ Allah Resûlü insandaki mal hırsının ulaşacağı noktayı ise "İnsanlar için öyle bir zaman gelecek ki kişi malını helâlden mi yoksa haramdan mı elde ettiğine aldırmayacak!"¹⁵ şeklinde ifade etmiştir.

Bazı hadis rivayetlerinde İslâm'ın geleceği ile ilgili farklı değerlendirmeler de nakledilmiştir. Bunlardan bazıları olumsuz bir bakış ihtiva etmektedir. Meselâ bazı rivayetlere göre, elbise nakışının silinip gitmesi gibi İslâm da silinip gidecek, öyle ki oruç nedir, namaz nedir, hac nedir, sadaka nedir bilinmez olacak, "Biz babalarımızı 'lâ ilâhe illâllâh' kelimesini söylerken gördük, bu yüzden biz de onu söylüyoruz." diyen yaşlılar dışında İslâm'ı bilen kalmayacaktır.¹⁶ "İman garip olarak başlamıştır ve yine başladığı hâle dönecektir. İnsanların bozulduğu o zamanda, gariplere ne mutlu! Ebu'l-Kâsım'ın canını elinde tutan Allah'a yemin ederim ki tıpkı bir yılanın yuvasında sıkıştığı gibi İslâm da şu iki mescit (Mekke ve Medine) arasında sıkışıp kalacaktır."¹⁷

Kıyamet kopmadan önce cemaat kendilerine namaz kıldırarak imam bulamayıp birbirini öne itecek,¹⁸ dininin gereklerini yerine getirme konusunda dirençli davranıp Müslümanca yaşayan kimse, avucunda ateş tutan kimse gibi olacaktır.¹⁹ Müslümanlar önceki dinlere tâbi olanların yollarına karış karış, arşın arşın ve adım adım tâbi olacaklar, hatta onlar bir keler/kertenkele deliğine girseler peşlerinden gireceklerdir.²⁰ Dine aykırılığından dolayı garipsenecek birçok bid'at ortaya çıkacak²¹ ve bütün bunlar din gibi algılanacaktır.

¹⁴ B2842 Buhârî, Cihâd, 37.

¹⁵ B2059 Buhârî, Büyü, 7.

¹⁶ İM4049 İbn Mâce, Fiten, 26.

¹⁷ HM1604 İbn Hanbel, I, 185; M373 Müslim, İmân, 232.

¹⁸ D581 Ebû Dâvûd, Salât, 59; İM982 İbn Mâce, İkâmet, 47.

¹⁹ T2260 Tirmizî, Fiten, 73.

²⁰ B3456 Buhârî, Enbiyâ, 50; HM8322 İbn Hanbel, II, 327.

²¹ B7052 Buhârî, Fiten, 2.

Çeşitli rivayetlerde Müslümanları gelecekte bekleyen olumsuzluklardan bazıları da şu şekilde zikredilmiştir: Cehaletin yayılması, ilmin azalması, zinanın yayılması, şarabın içilmesi, erkeklerin sayısının azalıp da kadınların çoğalması,²² idarecilerin iltimas geçerek vazifeleri ehil olmayanlara vermesi,²³ Müslümanların Kur'an'ı okudukları hâlde onunla amel etmemeleri,²⁴ yönetimde haksızlığın ve torpilli işlerin yaygınlaşması...²⁵ Yine Allah Resûlü, her bir devrin öncekinden daha kötü olacağına²⁶ işaret etmiştir. Allah Resûlü'nün bu işareti, muhataplarının ashâb olması itibarıyla sahâbe dönemi ile ilgili olmalıdır. Yani seneler ilerledikçe yeryüzünde yaşanacak her dönem sahâbe dönemini aratacaktır.

Elbette Hz. Peygamber'in gelecek tasavvurunda sadece olumsuz unsurlar yer almamıştır. Allah Resûlü, Müslümanlar için dengeli bir gelecek algısı inşa etmiştir. Bu tasavvurda İslâm'ın yok olmasıyla, İslâm'ın girmediği hiçbir evin kalmaması, insanların mal hırsına kapılıp dünyalık elde etmek için her yolu mubah saymalarından, zekât verecek kimse aramalarına kadar tüm parametreler terğîb-terhîb (özendirme-sakındırma) ve tebşîr-inzâr (müjdeleme-uyarma) dengesi içerisinde sunulmuştur. Söz gelimi Allah Resûlü tarafından, "her zamanın, öncesinden daha kötü olacağı" zikredilirken,²⁷ tıpkı yağmur gibi Muhammed ümmetinin de öncesinin mi yoksa sonrasının mı daha hayırlı olacağına bilinemeyeceği²⁸ ifade edilmiştir. Böylece Sevgili Peygamberimiz gelecekle ilgili ümit kapılarını açık bırakmış, her dönemde yaşayan Müslümanların değerli, faziletli oldukları ve dinin gereklerine riayet ettikleri takdirde öncekilerden daha hayırlı olabileceğini belirtmiştir.

Resûl-i Ekrem bir gün bir mezarlığa uğradığında ölümlere hitaben, "Ey müminler topluluğu! Selâm olsun size! Biz de inşallah size katılacağız. Kardeşlerimizi görmüş olmayı isterdim." buyurmuş, bu sözleri duyan sahâbe-kirâm, "Ey Allah'ın Resûlü! Biz senin kardeşlerin değil miyiz?" diye sormuşlardı. O da, "Siz benim dostlarımsınız, kardeşlerim ise henüz gelmediler. Ben onları kevser havuzunun başında bekleyeceğim." buyurmuştur. Onlar, "Ümmetinden senden sonra gelecekleri nasıl tanıyacaksın?" diye sormuş, Allah Resûlü de "Düşünün bakalım, bir adamın siyah atlar arasında alnı beyaz, ayakları beyaz sekili bir atı olsa onu tanımaz mı?" demiştir. Onların, "Evet, tanır." şeklinde karşılık vermeleri üzerine de Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Onlar kıyamet günü, aldıkları abdestten dolayı yüzleri pırıl pırıl parlayarak, abdest organları ışıdayarak geleceklerdir. Ben de onları kevser havuzu başında karşılayacağım."²⁹ Böylece o, kendisini göremeyen ve vefa-

²² B5577 Buhârî, Eşribe, 1.

²³ N5385 Nesâî, Âdâbü'l-kudât, 4; T2189 Tirmizî, Fiten, 25.

²⁴ HM17612 İbn Hanbel, IV, 160; İM4048 İbn Mâce, Fiten, 26.

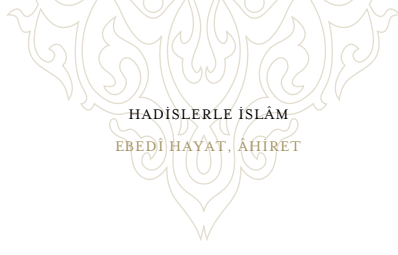
²⁵ B7052 Buhârî, Fiten, 2.

²⁶ B7068 Buhârî, Fiten, 6.

²⁷ B7068 Buhârî, Fiten, 6.

²⁸ T2869 Tirmizî, Emsâl, 81.

²⁹ N150 Nesâî, Tahâret, 110; M584 Müslim, Tahâret, 39.

tından sonra dünyaya gelen her Müslüman'a kendisiyle kardeş olabilme imkân ve şerefini müjdelemiştir.

Bu çerçevede Hz. Peygamber, İslâm'ın girmeyeceği evin kalmayacağını da haber vermiş ve şöyle buyurmuştur: *“Gece ve gündüzün ulaştığı her yere bu din ulaşacak; Allah, ister kerpiçten, isterse deve kılından yapılsın bu dinin kendisi tarafından içine girtilmediği hiçbir ev bırakmayacaktır. Bu (kimi için) öyle bir izzet (kimi için de) öyle bir zillet olacaktır ki! Bu şekilde Allah, İslâm'ı aziz eyleyecek, küfrü ise zelil edecektir.”*³⁰ Başka bir sözünde de İslâm dininin mutlaka kemale ereceğini, bir kişinin yalnız başına San'a'dan Hadramevt'e kadar Allah'tan başka hiçbir şeyden korkmayarak selâmetle gideceğini³¹ haber vermiştir. Böylece o, İslâm'ın yeryüzünde mutlaka hâkim olacağını, İslâm'ın hâkimiyeti altındaki bir dünyanın da insanlığa huzur, güven ve emniyet telkin edeceğini müjdelemiştir. Bütün bu sözleriyle Hz. Peygamber, Yüce Allah'ın dinini diğer bütün dinlere üstün kılacağı vaadini ve fermanını³² teyit etmiştir.

Allah Resûlü'nün gelecek zaman algısına dair ortaya koyduğu en önemli olgulardan birisi de Müslümanların zenginleşmesidir. Her ne kadar bu olgu kimi zaman kötümser bir gelecek tasavvuru olarak nitelenmişse de iyimser bir tasavvur olarak algılanması daha önceliklidir. Çünkü Müslümanların zenginleşmesi, İslâm'ın tüm dünyaya yayılması açısından elzemdir. Belki de Allah Resûlü'nün İslâm'ın girmedeği hiçbir mekânın kalmayacağı müjdesinin gerçekleşme zamanı Müslümanların zengin oldukları zamandır. Çünkü Hz. Peygamber öyle bir zamandan şu ifadelerle bahsetmiştir: *“Sadaka verin. Zira insanlar için öyle bir zaman gelecek ki kişi elinde sadakasıyla dolaşacak ve o sadakayı kabul edecek bir kimse bulamayacak.”*³³ Hatta Hz. Peygamber, Müslümanlar aşırı derecede zenginleşip servet dolup taşmadan kıyametin kopmayacağını, Arabistan'ın çayırliklar ve nehirler akan bir memleket hâline geleceğini³⁴ haber vermiştir.

Resûl-i Ekrem'den nakledilen ve gelecekte yaşanacak gelişmelere dair bilgiler ihtiva eden rivayetler arasında pek çok zayıf ve uydurma anlatımın yer aldığı dikkatten uzak tutulmamalıdır. Dolayısıyla hadisler ışığında bir gelecek tasavvuru oluştururken ihtiyatlı olunması gerekmektedir. Bu bağlamda söz konusu rivayetler bütüncül bir yaklaşımla ele alınıp irdelendiğinde, geleceğe dair umutsuz bir tablo öne çıkmakla beraber kötümser ve iyimser bakışın bir denge çerçevesinde işlendiği görülecektir. Allah Resûlü geleceği anlatırken, sınav konusu olabilecek konularda Müslümanları dikkatli hareket etmeye teşvik etmekte ve olumsuzluklardan sakındırmaktadır.

³⁰ HM17082 İbn Hanbel, IV, 104.

³¹ B3612 Buhâri, Menâkıb, 25.

³² Sâf, 61/9.

³³ B7120 Buhâri, Fiten, 25.

³⁴ M2339 Müslim, Zekât, 60.